

Jani Virk

Ljubezen v zraku

(Odlomek iz romana)

I. December

Tako je.

Zunaj v velikih razkošnih kosmih naletava sneg, vsenaokrog je tišina globoke zimske noči, pokrajina drsi mimo v nerazpoznavni točkasti belini na črnem ozadju. Zaprte oči imam in drgetam, ne vem, od mraza ali od vonja tople dišeče kože nad mano. Od neprespanosti ali od trdih, enakomernih udarcev koles po zaledenelih tračnicah. Na nič ne mislim, v ušesa in telo se mi zaganja sunkovito dihanje ženske, njeni dolgi lasje me žgečkajo po obrazu. Strune poljubno podrhtevajo v gostem vlažnem zraku, ciklični udarci gole ženske pete ob trup kitare se v kupeju vlaka spreminjajo v nihajoče, neuskaljene zvoke. Raztrgane zvočne nitke potujejo po mehki preprogi prostora, prenikajo skozi zamazane sedežne prevleke, odvržene kose oblačil, napol prazno pločevinko piva in pristajajo na potni površini ženske kože. Slišim, kako se stapljajo s predmeti, uglašujejo v njihovo frekvenco prikrite tišine. Od šipe v mojo desno ramo mezi oster mraz, zunaj je minus deset, če bi obrnil stikalo in povečal gretje, ne bi bilo nič bolje, le še bolj bi smrdelo po dimasti nafti, v razmajanem kupeju vlaka, ki se je s peščico potnikov zvečer z Dunaja odpeljal proti Ljubljani, zares delujeta, se mi zdi, le še motor in občasni zvočni signal.

Skozi razpršeno, odmaknjeno zavest se vame leno priplazi misel, da mi bo ženska razbila kitaro, s prsti jo primem pod zadnjico in poskušam umiriti njeno nogo, ki sunkovito trza proti klopi nasproti. Poglej me, mi zašepeta med sunkovitim zibanjem po mojem naročju, zakaj me ne gledaš, mi z jezikom zahrope v uho, da se vanj takoj naselita vlaga in hlad. Ne pogledam je, ne morem spati z ženskami, če imam odprte oči.

Raztresen postanem, izgubim občutek, še tisto nekaj svetlobe, ki jo čutim navznoter, se obrne navzven in hitro je vsega konec. Bom, rečem iz svoje zmehčane, zrahljane zavesti, zapri oči, pa te bom pogledal.

Ne pogledam je, ne zanima me njen obraz, komaj jo poznam. S kolegi smo v Mariboru igrali na prednovoletni zabavi podružnice avstrijske banke, prespali so v nekem cenenem hotelu, jaz pa sem hotel nazaj, nočem, da se moja mala Ula zjutraj zbuja sama in varuško sprašuje, zakaj me ni doma. Na vlak je čakala tudi mlajša ženska, na postaji je iz teme stopila k meni in se predstavila, nisem slišal dobro, Maja, Kaja, Taja. Dobro ste igrali, uživala sem, je rekla. Do Celja grem, je nadaljevala svoj samogovor, saj bi lahko prespala pri prijateljici, ampak mož me čaka, ljubosumen je. Opazil sem jo že na zabavi, vseč mi je bilo, kako se je gibala. Med premori smo srkali pivo, počasi, zlagoma, le naš novi bobnar je pohajal po dvorani in si izbiral soplesalke za mirne, raznežene evergrine s cedejev. Fant je še mlad, potrebuje veliko topline, tik ob sebi. In mi smo, kot se spodobi za moške okrog štiridesetih, sedeli in opazovali punce za mizami in na plesišču. Ne, ni mi ušla iz spomina, Maja, Taja, Kaja. Lepo, sem rekel v mrzel zrak perona in poskušal pod snopom blede rumene svetlobe, ki je v zasneženo noč izdolbla prizorišče za naključno srečanje, poiskati njene oči. Jaz grem do Ljubljane, sem nadaljeval lagodno in presojal, koliko ji lahko polaskam. Logično, da je ljubosumen, saj verjetno ni slep, sem prostodušno dodal, če mi zaupaš, bom pazil nate. In ker ponoči ne smeš nikomur zaupati, seveda tudi nase. Prikimala je in odkimala, ni vedela, kaj naj si misli, šele čez čas se je zasmejala. Res je hudičevo mrzlo, ne, je rekla, hudičevo mrzlo, ja, sem odvrnil in stopil bližje k njej.

Ustreza mi tišina noči in ljubezensko hropenje ženske nad mano, rad imam neenakomerne, nerazumne izbruhe mokrih zlogov, ki prebijajo običajne pomene besed in šivajo čustva, strasti, živalsko spontanost čez mojo dolgočasno, pomeščanjeno človeško naravo. Mižim in poskušam ujeti pego zavesti, v kateri se šele počutim zares živ, z vseh strani osvetljen z lahko svetlobo, izmika se mi, kot se mi izmikajo njene ritnice, ki jih poskušam umiriti in usmeriti v ritem mojih let. Nikamor se mi ne mudi, počasen sem, amaterski, nedeljski uživač, redko spim z ženskami, če se že dogaja, naj vsaj nekaj časa traja.

Nisi odprl oči, lažnivec, gledam te, mi zahrope v uho in se s trakom las, mokrih od ljubezenskega divjanja, nasloni na moj obraz in se mi z zobmi zagrizne v ušesno mečico. Najprej me zgrabi narahlo, in potem v skoraj jeznem poganjanju njenega telesa proti nekemu svojemu vrhu brez spomina, vedno močneje. Zabolj me, nohte zarinem v njeno zadnjico, ugrizne

me še močneje, poskočim na sedežu, nenadoma začnem drseti z njega, odprem oči in vidim, kako se njen obraz odmika od mojega, v podvozju vlaka zaslišim težko, ledeno škrtanje in cviljenje, v mojem trebuhu se premakne velika, nevidna os za ravnotežje in naredi kolutast spiralen obrat. Maja, Kaja, Taja se me panično oklene in skupaj se, eno samo prepoteno človeško telo, iz dveh kosov zlepljeno na meji potne kože, zvaliva na tla in pod sedeže na drugi strani kupeja ter obleživa kot majhno nebesno telo, izgubljeno za robom velikega veselja, posuta z zvezdnim prahom ušivih, preperelih sedežnih blazin. Slišim, kako kovček moje kitare ploskoma udari ob sedežno naslonjalo in med zateglo škripanje in zaviranjem koles zazveni razvezana polifonija strun, toni lahko in prehajajo med zateglimi, cvilečimi zvočnimi trakovi vznemirjene železne konstrukcije in vlak se ustavi.

Na hodniku se prižgejo luči, ženska v mojem objemu drgeta od strahu, se nagonsko umika pred svetlobo kot zavržena mlada mačka in me gleda s široko razprtimi očmi. Predivja si, vidiš, kaj se je zgodilo, se poskušam pošaliti iz svojega bednega položaja, s hrbotom zagozden pod smrdljive sedeže. Nič drugega mi ne pade na pamet, zares poskušam le prekiniti tišino, ki se vriva med naju in postaja bolj ostra od mraza, prodirajočega skozi odškrtnjeno šipo. Misliš, reče in njen objem v trenutku popusti, odmakne se od mene in zbegano sede na sredo kupeja, proti sebi vlači kose oblačil in si jih živčno oblači, kot da je dejansko zunaj v temi njen mož z veliko ljubosumno roko ustavil vlak in bo vsak trenutek prišel k nama. Misliš, da je res zaradi naju, ponovi hlastno in šele zdaj vidim vtetovirano vrtnico v njenem naročju, desno pod popkom je pognala iz njene trikotne goščave in se ziblje v vetru njenih nemirnih gibov. Na hodniku zaslišim odpiranje drsnih vrat, vstanem, zagrnem zavese, ki jih je zaviranje vlaka potegnilo k steni, in se na hitro oblečem. Kje pa, daj, greva pogledat, kaj se dogaja, ji rečem, z nama je vse v redu, samo zunaj je nekaj narobe. Obotavlja se, raztaplja se pod pršenjem medle rumenkaste svetlobe, zdi se mi, da je njena negotovost del igre. Pridi, greva ven, ji ponudim roko, saj ne verjameš, da je sprevodnik buljil v najin kupe in potegnil zasilno zavoro, ker se je ustrašil, da mi boš odgriznila uho.

Na koncu hodnika skupina gastarbajterjev v nogavicah odpira okna, skozi vonj po žganju in prepotenih neprespanih telesih bušne ledeni piš, ovratnik suknjiča priviham do sredine obraza in kapo potegnem navzdol čez ušesa. Kaja, Maja, Taja samodejno hodi za mano, po ozkem prehodu vstopiva v naslednji vagon, dlan mi skoraj primrzne ob ledeno kljuko. Zaslišim otroški jok, iz enega od kupejev prihaja vonj po marihuani, skozi odgrnjene zavese v njem vidim skupino študentov, lagodno mečejo karte, kot da se nič ne dogaja, kot da se jih svet zunaj ne dotika.

Pred električno lokomotivo na tračnicah stoji strojevodja in kadi, v snopu žarometov spominja na osamljenega, od vseh zapuščenega junaka iz nemega filma. Oprostite, kaj se dogaja, ga vprašam, kaj je narobe? Ne odgovori mi, pomislim, da je mogoče Avstrijec, ker ne znam nemško, vprašanje ponovim po angleško. Molči in iz ust odsotno pošilja kolobarje dima, med prsti živčno tre cigareto, potem se napol obrne in zmaje z glavo. Deseti, pravi s poudarjenim dolenskim naglasom, ne da bi me pogledal, rekel sem ženi, pri naslednjem se bom upokojil. Postavijo se na tračnice in se ne premaknejo. Ubijejo sebe, prav, njihova stvar, ampak zakaj ne pomislijo, da pri tem ubijajo tudi mene? Obrne se k meni in gleda skozi moj obraz, nekam v daljavo, v globino noči. Počasi dvigne roke, zamahne brezvoljno navzdol in se prestopi stran od mene. V naročju držijo nagrobni spomenik za moje nočne more, nadaljuje tiho in jezno. Ali hodijo po tirih s sklonjenimi glavami, naravnost proti vlaku in potem po meni, podnevi in ponoči. Tacajo mi po želodcu in živcih in nič jim ne morem. V sanjah zaviram, vedno je isto, po lobanji mi odmeva škripanje zavor in že vnaprej vem, kako se bo končalo, vedno znova na koncu zadenem ob človeško telo in se zbudim, moker od tesnobe in poscan od strahu. Od sebe frčne cigaretni filter, poleti po zraku in zacvrkne v mehek novozapadli sneg. En kolega jih ima štirinajst, nadaljuje, drugi šestnajst. To ne gre. Že zdaj je preveč, pri naslednjem se bom upokojil, sem rekel ženi, dovolj imam in dovolj sem star. Upokojil se bom.

Brez besed stojim za njim, ne pogleda me več v obraz, iz škatlice vzame novo cigareto, si jo prižge in odkoraka naprej po tračnicah v temo. Za hrbotom zaslišim vpitje, vzdolž vlaka se približuje sprevodnik z baterijo v roki, preklinja in robanti, za seboj vleče mlahavo telo. Pomislim, da je človek nor, Maja, Kaja, Taja pozabi na svojega vseprisotnega moža in se privije k meni, slabo mi je, pravi, drži me, padla bom skupaj. Gastarbajterji se nagibajo skozi okno in se krohotajo, nekdo dvakrat, trikrat rezko zažvižga in zavpije sprevodniku, naj da njemu, kar ima v rokah. Približuje se lokomotivi, za sabo po snegu vleče groteskno zverženo golo telo, jebemti, vpije v mrzel zrak, jebemti, kje je strojevodja, potem zasika proti meni in pred žaromete lokomotive odloži golo telo, napihnjeno žensko lutko za osamljene moške. Pankrti objestni, preklinja proti meni, kot da s tem meri tudi name, snežaka so postavili na tire in z vrvjo nanj privezali tole umetno fukaro. Skomignem z rameni, bolje umetno kot živo, si mislim in se mu umaknem, z roko pokažem vzdolž tirov proti strojevodji, ki se vrača s svojega izleta v temo.

Zaigraj mi kaj, mi reče Maja, Kaja, Taja v kupeju, ko iz kovčka vzamem kitaro. Odkimam, prezeble prste imam in ne ljubi se mi, zares le

preverjam, če je z njo vse v redu. Izpod kovčka kitare kuka trak njenega rdečega modrca, ki ga prej v naglici ni našla. Potegnem ga na plano in ga pomolim proti njej. Če mi ga daš, ti kaj zaigram, prav? Presliši moje vprašanje in zgrabi svoj modrc, še nikoli ga nisem prevarala, pa sva poročena že skoraj dve leti, mi reče. Ampak preveč je ljubosumen, nikoli me nikamor ne pusti same, če pa že grem, nekaj dni ne spi z mano. Ne more, pravi, ker ne ve, če ga nisem prevarala. Poslušam jo le napol, s prsti udarjam po strunah in prisluškujem, če je s kitaro vse v redu. Če je ljubosumen, ga moraš varati, ji rečem, očitno od tebe pričakuje, da ga varaš. Vsaj toliko, kot se boji, si tudi želi, da bi ga prevarala, najbrž je svinger ali kaj podobnega, pa tega še ne ve. Kar varaj ga, ne smeš ga razočarati, brbljam, kar mi ravno pade na pamet, še manj pa mu smeš to povedati, potem nadaljujem resno. Ne želim si ravno, da se pred mojimi vrati nekega jutra pojavi njen mož z živčno pestjo ali nabrušenim nožem. Gledam jo, šele zdaj lahko v miru opazujem njen obraz, pomislim, da nima več kot dvaindvajset ali triindvajset let, navsezadnje bi bil lahko njen oče. Na živce mi gre ta občutek razlike, nelagodno mi je ob njem, spustim vrat kitare in se poigram z obeskom na njeni verižici, na eni strani je znamenje device in na drugi ime Maja. Neumno je svojemu moškemu govoriti resnico, če si je ne zasluži ali če ta boli, nadaljujem. Tisti, ki se razglashajo za resnicoljubne in iskrene, so ponavadi tako ali tako priskutni in nadležni ljudje, ki drugim ne pustijo dihati in misliti drugače. Če so zares resnicoljubni, pa slabo končajo, zgodovina je polna takih primerov. Na živce mi grejo ljudje, ki želijo nenehno govoriti resnico, z njo neusmiljeno mahajo naokrog in vedno koga poškodujejo, večinoma so dolgočasni, neumni in nevarni. Nimaš kaj početi z njimi, nikamor se ne moreš skriti pred njihovim nadležnim očesom, nobene neumnosti ne moreš narediti. Gleda me in si pod rdečim pulijem s kratkimi rokavi natika modrc, vate bi se lahko še zaljubila, čeprav govoriš neumnosti, reče prostodušno, ampak na srečo si prestar zame, se nasmehe in me potolaži s šobastim poljubom na daleč. Tudi brez tega bova preživela tole vožnjo, rečem in kitaro spravim nazaj v kovček.

V Celju izstopi, med vrati kupeja za hip zastane, vpraša me za številko mobija, vtipka si jo na telefon in potem na hitro zdrdra svojo. Samo da boš vedel, kdo je, če te bom klicala, reče. Ti me ne kliči, doda. Za nekaj trenutkov negotovo obstoji med vrati, očitno hoče še nekaj povedati, pa ji ne gre z jezika. Ne skrbi, rečem in ji pomaham, v spomin svojega ericssona ob njeno številko napišem Maja in dodam vprašaj. Pogledam se v zrcalo nad sedežnim naslanjalom in poskušam razbrati, ali sem res prestar zanjo. Nič posebnega ni vse skupaj, vsekakor na obrazu dejansko

ni nič takega, v kar bi se lahko zaljubila lepa mlada punca, ki je na sveže prevarala svojega moža.

Skozi ledene rože na oknu motno vidim njeno postavo, kako gre mimo stavbe železniške postaje, na parkirišču zatrobi avto, nekajkrat posveti z lučmi in zapelje proti njej. Nekaj hipov še opazujem njeno fino gibanje, da si ga vtisnem v spomin, potem odvrnem pogled, ne zanima me niti njen mož niti njeno ljubko sprenevedanje, s katerim ga bo poljubila na lice.

Redko se zapletam z ženskami, odkar sem se pred dobrim letom ločil, pravzaprav, odkar se je pred dobrim letom od mene ločila žena, je bilo tole na vlaku tretjič. Teden dni po razpravi na sodišču sem padel v depresijo, vse je bilo videti brezizhodno, edina uteha zame je bila, da je hčerka Ula ostala meni. Slabo prenašam depresije, sicer pa, jih kdo prenaša dobro? Ulo sem odpeljal k sestri v Medvode, se vrnil domov, vzel nekaj apavrinov in popil celo steklenico J & B. Zjutraj sem komaj vedel zase, bleda, brezvoljna pega moje zavesti je lebdela nekje v temnem kotu sobe, premišljeval sem, ali bi si vzel življenje in se tako maščeval Petri, ji pokvaril njeno novo razmerje z enim od šefov v mednarodnem svetovalnem podjetju, suhljatim, nikakršnim Angležem pri komaj dopolnjenih tridesetih, ki je, podobno kot pred desetletji njegov anglosaški praprapraded Indijce in Južnoafričane, prišel na začetku novega tisočletja prosvetljevati skopi in marljivi rod Slovanov, kako je treba z denarjem. Ostal sem sam, naenkrat ni bilo nikjer nikogar, s komer bi lahko govoril, se prepiral, poslušal njegove samogovore. Ubil se bom, sem poslal mesič bratu, ki je brezčasno lebdel v svoji samostanski dolenski samoti in premišljeval o smislu življenja, ga na svoj odmaknjeni način živel, trapa-rija, mi je odvrnil čez nekaj minut, zakaj bi prehiteval nekaj, kar tako ali tako še prekmalu pride samo. Seveda je imel prav, to sem vedel že sam, v resnici se nikoli ne bi ubil, že zaradi Ule ne. V glasbeno šolo sem sporočil, da sem zbolel in me popoldne ne bo, v lekarno sem šel po aspirine in si v trafiki kupil oglasnik. Vrnil sem se v stanovanje, se zleknil na kavč in med oglasi pod opisom dolgonoge dominantne temno-laske zapeljivih ustnic in z bujnim oprsjem našel primerno punco na klic. Poklical sem jo, zanimalo jo je, če jih nimam čez šestdeset in če nimam luskavice, čez pol ure je k meni prišla majhna črnolasa smrklja s seksi ritko in malomarno naličenimi tankimi ustnicami, za nekaj minut se je umaknila v kopalnico in potem v desetih minutah opravila vse, kar je bilo treba. Pobrala mi je petdeset evrov, se oblekla, čao stari, še kaj pokliči, je zadrdrala proti meni med natikanjem čevljev in odšla. Pozneje sem videl, da je v kopalnici uporabila Ulino zobno ščetko, to me je hkrati potrla in spravilo v bes, ščetko sem zagnal v smeti in si prisegel, da za svoje opravke v najino stanovanje ne bom več vodil tujih žensk.

Poleti sem se potem po nekem klavirskem recitalu zapletel z ženo sodelavca Valterja iz glasbene šole, Renato. Odstopil mi je svojo karto, ker se je koncert prekrival s seminarjem za violončelo, ki ga je vodil nekje na obali. Hvaležen ti bom, če si lahko vzameš čas, je rekel violončelist Valter, nerada hodi sama ven, še vedno se počuti tujko. Prav, sem rekel, vzel sem si čas, več časa, kot sem sprva nameraval. Poznal sem jo le na videz, o njej sem vedel samo to, da je pred leti doma v Nemčiji končala akademijo in da zdaj uči klavir na glasbeni šoli v centru. Med recitalom sva sedela skupaj, namesto da bi se je v stisnjenih vrstah s stegnom dotikal mož, sem se je po naključju jaz. Pozorno je poslušala vsako skladbo in uživala v njej, vseč mi je bilo, kako naravno se je njena noga naslanjala ob mojo. Dišala mi je, dobro sem se počutil ob njej, dotikala se me je z ramo, ko je ploskala s svojimi dolgimi prsti z belo lakiranimi nohti. Kar je mene uspavalo, je njo očitno poživiljalo, med ploskanjem in skoraj preglasnimi vzkliki odobravanja so njeni valoviti rdečerumeni lasje divje plapolali po zraku in nazadnje skoraj povsem prekrili njen obraz. Nisem si predstavljal, da lahko iz tako mirne, zadržane ženske izbruhne takšna strast. Po koncu koncerta sem jo povabil na kavo v bližnji lokal, zaradi družabnosti, iz vljudnosti, iz hvaležnosti za karto in povsem brez slabih namenov. Govorila sva o glasbi, o Bartoku in Messiaenu, ki sta ji bila še posebno ljuba, o tem, kako se glasba dviguje nad banalnost tega sveta, povezuje duše ljudi in podobne vzvišene neumnosti. Pravzaprav je o tem govorila ona, jaz sem ji prikimal in se pretvarjal, da ji pritrujem, v resnici me stara glasba komaj kaj zanima. Kakšen violončelski Bach me sicer lahko spravi do roba solz, drugače pa nisem posebno kultiviran, klasika se me večinoma ne dotakne, v glasbeni šoli z učenci mehansko preigravam lestvice, vadim tehniko in vedno znova ponavljam klasični repertoar komadov, zares pa tudi na kitari lahko uživam le ob kakem bluesu, Claptonu, Satrianiju, Stevu Vaiju ali Santani. Moji prsti so šolsko avstro-ogrski, moje telo z dušo slovansko razklano, ušesa pa iz nasadov bombaža ob Mississippiju ali iz tropskega pragozda. Zares so me razmehčani pogovori o klasiki vedno dolgočasili, večinoma so se v njih s svojimi bedastimi obrazi zapletali kolegi, ki niso imeli pojma niti o glasbi niti o življenju. Če ne bi bilo tistega njenega nemškega rrr-ja, ki ji je vedno znova hrapavo zdrsel čez ustnice in me dražil, da sem iskal vse mogoče načine, kako bi se jih lahko dotaknil s prstom ali jezikom, bi se kmalu poslovil, tako pa sva potopljena v nevarno razpuščeno vzdušje sedela najprej v enem lokalu, potem skoraj do nih zjutraj v drugem in nazadnje končala pri njej doma.

Zdeluje me utrujenost, v kupeju je še vedno vonj po Maji, njen obraz se mi v spominu prekriva z Renatinim, pomislim, da so na koncu zaljubljenosti

vse ženske enake, stopijo se v en obraz in eno telo z nešteti različnimi odtenki. Skozi okno opazujem predmestna naselja, v redkih hišah je tu in tam prižgana luč, ljudje vstajajo in se počasi urejajo za svoje službe. Ko vlak pripelje v Ljubljano, je ura že skoraj pet. Zunaj še vedno sneži, na postaji železničarji s peronov odmetavajo sneg, pod veliko okroglo uro pred stavbo se zbira skupina študentov s smučmi in bordi. Usedem se v prvi taksi, šofer malomarno zeha, dvakrat mu moram ponoviti, kam naj me pelje. Nejevoljen je in očitno užaljen zaradi mraza, zgodnje ure ali česar koli že, pomislim, da se mogoče ravno v tem trenutku k njegovi ženi tihotapi kak neučakani ljubimec in s svojo pohotno jutranjo sapo od daleč dviguje njegov žolč in mu v želodec naganja strahove iz podzavesti. Živčno obrača volan, po nepotrebnem sunkovito zavira, da se enkrat skoraj obrneva na cestišču, med vožnjo nenehno kadí, odpira okno in pljuva skozenj. Zebe me, vendar sem tiho, tu in tam v zakajeno potniško kabino prinese snežinko in jo stopi na mojem obrazu. Med potjo skozi središče mesta srečujeva večinoma le avtobuse, počasi širijo svetlobo po zasneženih žilah mesta in v zamrznjeno betonsko jutro odlagajo klice življenja. Rad imam zgodnja jutra, svet je zjutraj še svež in nedotaknjen, vse je še mogoče, nešteto možnosti je v zraku, neodprtih pogledov, ljubezni, zvokov, svet se lahko začne v povsem novih barvah in traja, dokler se zvečer vse skupaj ne konča v temi, utrujenosti in tesnobi in na robu noči obvisijo razbitine dneva.

Taksist me odloži za mojim blokom, rečem mu, da je vhod na drugi strani in naj zapelje naokrog, vendar se ne premakne, molče sedi za volanom in bulji v taksimeter, ki vztrajno obrača številke, dokler ne odprem denarnice, plačam in skupaj s kitaro ne izstopim.

V vratih stanovanja je na notranji strani ključ, dvakrat, trikrat na kratko pozvonim, potem slišim hitre korake varuške Simone, pridrsa do vrat in v zadregi odpre. Zaspala sem, pojasnjuje zmedeno, logično, rečem, saj je že skoraj šest zjutraj. Stopim mimo nje, odložim kitaro in grem do otroške sobe. Ula v spanju objema svojega velikega plišastega medveda, odeja ji je napol zdrsela na tla, pokrijem jo, pobožam in zaprem vrata. Vseh najboljših žensk tega sveta ne zamenjam za noht male, pomislim in oddrsam proti kuhinji.

Varuška je medtem pristavila za kavo, z mize pobira popisane študijske liste in jih zлага na kup. Vpraša me, ali bom Ulo sam peljal v šolo ali naj to stori ona. Pravi, da ji je vseeno, saj ima zapiske s seboj in lahko še počaka, če se želim naspiti. Popoldne ima izpit, mislim, da študira za specialno pedagoginjo ali socialno delavko. Vsekakor nekaj, kar pomaga ljudem, za razliko od mene, ki sem šel pred dvajsetimi leti študirat

najprej biologijo, potem veterino in po dveh neuspešnih poskusih nazadnje končal bibliotekarstvo in muzikologijo prav zaradi tega, da mi ne bi bilo treba imeti kaj dosti opravka z ljudmi. Zelo v redu je ta Simona, fina punca, nekje iz bližine Ljutomera, niti ne vem, ali je Štajerka ali Prekmurka. Srečo sem imel z njo, agencija mi je že takoj v prvem poskusu poslala točno takšno punco, kakršno sem potreboval, mirno, zanesljivo, urejeno, takšno, ki niti najmanj ni begala mojih že tako zmedenih misli in občutkov takoj po ločitvi. Najprej se mi je zdelo, da bi morala biti bolj ljubka, bolj seksi, da bi sosedje lahko videli, kako hitro sem se pobral in podobne neumnosti, kot da naj bi prihajala pazit mene, ne pa Ule, v resnici pa je bila mnogo boljša, kot sem si lahko takrat mislil in navsezadnje tudi zaslužil.

Sam jo bom odpeljal, pravim, ni problema, ti lahko študiraš pri nama ali pa greš domov, kakor ti ustreza. Ona me vika, jaz pa njo tikam, že od začetka je tako. Po svoje ni prav, ampak na to sva se oba navadila in zdaj je težko spreminjati. Kaj naj ji rečem? Glej, Simona, zdaj sva prišla tako daleč, da se lahko tikava? Nikamor nisva prišla, nisva šla niti daleč niti predaleč, vse je nastavljeno ravno prav, in naj kar tako ostane.

Ula se zbudi točno ob osmih, navajena je, da si zvečer sama navije budilko in potem zjutraj takoj vstane. Predstavlja si, da je ura pokonci, ko je navita, in vso noč čaka, da jo zjutraj zbudi. Pridna ura, zdaj pa spat, reče, ko jo ugasne. Hodi v prvi razred, mlečni zobje ji neprestano izpadajo in zadnjega pol leta je večino časa škrbasta.

A danes pride nova mami, zasedlja, ko me vidi, si jo pripeljal?

Nisem, rečem, danes še ne, ponavadi traja nekaj časa, da jo najdeš.

Dva njena sošolca sta brez očeta, odneslo ju je bogve kam po svetu ali pa ju sploh ni prineslo zraven, mame pa imajo vsi, razen nje.

Petra ni več moja mama, mi Ula med oblačenjem že stotič ponovi eno in isto zgodbo, moja prijateljica je, sama mi je povedala, preden je šla ... kam že?

Na Češko, rečem, v Prago.

Ja, v Prago. Pravi, da je moja prijateljica in da me ima zelo zelo rada. Ne more pa več biti moja mama. Tudi včeraj mi je pisala po netu in nič ne pravi, da bo spet moja mama. Mi boš našel novo mamo?

Reče se po internetu, jo popravim. Poskusil bom, samo čevlje si obuj, da ne bova zamudila, rečem, veš, kako jezna je učiteljica, kadar zamudiva. Ko boš ti v šoli, bom malo pogledal naokrog, ampak v tem mrazu sploh ni lahko najti kakšne mame, to ti moram takoj povedati.

Če bi bilo tako težko, potem ne bi imeli vsi mame, razen mene, mi potrpežljivo razloži, preden izgineva iz stanovanja.

Na svetu se dogaja vse mogoče. Če se ne zgodi ravno tebi, je tudi mnogo hujših stvari kot to, da se neka diplomirana pravnica pri osemindesetih

letih v službi nenadoma zaljubi v skoraj deset let mlajšega moškega in pusti svojega moža samega z otrokom. In pri tem mimogrede, ne da se ji stre srce, svojega otroka tako rekoč zamenja za nekega suhljatega, mizernega Angleža pri tridesetih, ki ob sebi nikakor ne trpi otrok, ker je sam videti, kot da se je pravkar nehal dojeti pri svoji najeti pakistanski ali črnski pestunji in na vsak način bolj potrebuje mamo kot ljubico, vseeno pa s svojim nahodnim obrazom nenehno kroži po Poljski, Madžarski, Sloveniji, Češki in z osmrkanim robcem v roki uči domorodce upravljati s premoženjem, varčevati, odpuščati in stiskati ljudi in mimogrede povlja še njihove najlepše punce ali tesne sodelavke, ki mu običajno, kot moja nekdanja žena Petra, tako ali tako same poskačejo v naročje. Odleglo mi je, ko so tega človeka njegovi angleški lastniki pred dvema mesecema poslali v Prago in je šla Petra z njim, najedalo mi je živce, da sta ob vikendih k sebi jemala Ulo in so potem skupaj hodili na izlete. Dobro, da sta odšla, slabo mi je bilo, ko sem ju videval skupaj, slabo od besa, nemoči, prezira in zoprne, ničeve ljubosumnosti: pojavi se prehlajen zelen angleški tip iz svetovalne firme, kihne, se usekne in v naročje mu prileti zrela domačinka z diplomo iz prava.

Ulo v šolo pripeljem ravno še pravi čas, njene čevlje in bundo zložim v garderobno omaro. Počakam, da se usede v svojo klop, opazujem jo skozi vrata, kako si redoljubno na mizo razporedi puščico in zvezek. Mala igralka je, vseskozi ve, da jo opazujem, ko konča, se za trenutek ozre proti meni, mi na hitro pošlje poljub in mi pomaha, naj odidem.

Zunaj še vedno naletava sneg, po ulicah ropotajo oranžni plugi, tu in tam kak upokojenec s pločnika pred hišo počasi odmetava sneg. Ne ljubi se mi še domov, sprehodim se do središča mesta, vsake toliko zagledam ženski obraz, ki me spominja na Majo, kaže, da se je ponoči vtisnila v mojo očesno lečo in zdaj noče več ven. Mesto se mi spreminja v lunatično sneženo pokrajino, kot da se je nenadoma celo obrnilo navznoter in so zdaj z njegove površine pognali beli negativni stavb, med katerimi se pojavljajo nedostopni ženski obrazi, se mehčajo in preskakujejo v podobo Majinega obraza. Neprespan sem, premražen in nemiren, ima me, da bi kar hodil in hodil, zdi se mi, da se hkrati sprehajam po spolzkih ljubljanskih ulicah in nekje čisto drugje, po velikem praznem prostoru, kjer odmeva trkljanje kapnikov iz kraških jam, lomljenje ogromnih ledenih skladov v Patagoniji, pritajeno nabrekanje čebulic telohov in marjetic pod snegom mestnih parkov. Povsem se je že zdanilo, vedno več ljudi je na ulicah, komunalni delavci z lopatami mečejo sneg s Tromostovja v Ljubljano, prezeblji odvisniki se zbirajo ob vznožju stopnic rožnate cerkve, na odprti mestni tržnici se za stojnicami

nameščajo redki trdoživi prodajalci, čez zaboje s sadjem in zelenjavo pregrinjajo lepenko in volnene odeje.

V bloku je dvigalo zasedeno, obtičalo je v sedmem nadstropju. Verjetno nekdo nekaj nosi vanj ali pa je kak smrkavec med vrata vtaknil prazno platenko. Za mano k dvigalu pride mlajša ženska z dvema prenapolnjenima nakupovalnima vrečkama, nedoločno se pozdraviva in potem negibno boljčiva proti zeleni lučki ob številki sedem, da se najina pogleda slučajno ponovno ne srečata in lahko ostaneva na varni razdalji dveh običajnih brezimnežev. Dober parfum ima, njen vonj se me dotakne bolj, kot se spodobi za nenadejano jutranje srečanje na hodniku bloka, na hitro zdrsnem s pogledom po njenem obrazu in preverim, ali se ta ujema z njenim vonjem. Fine poteze ima, grizlja zgornjo ustnico in vzbuja vtis zamišljenosti, všeč mi je, pomislim, da bi laže gledal vanjo, kot pa na silo stran, trd vrat bom dobil od buljenja v ploščico s svetlobnimi gumbi nad vrati dvigala. Ne stanuje dolgo v našem bloku, šele v zadnjih tednih sem jo nekajkrat opazil, stara je kakšnih petindvajset ali šestindvajset let. Dvakrat ali trikrat sva jo z Ulo srečala v dvigalu, ko sva se odpravljala nazaj v šolo na plesni krožek, stanovati je morala kako nadstropje nad nama. Nekajkrat sem jo videl tudi spodaj na parkirišču, ko je s svojim moškim stopala iz avta. Vedno je bila lepo urejena, primerno naličena in oblečena v zanimive barvne kombinacije, glede na njeno negovano zunanost sem domneval, da je kozmetičarka, stilistka ali modna kreatorka.

Ne bo ga, pravim proti njej, ko nekaj minut takole molče zaman čakava pred dvigalom.

Ja, najbrž res, odgovori, ne da bi me pogledala, in se s svojima prenapolnjenima vrečkama obrne proti stopnicam.

Ne spodobi se, da bi potuhnjeno hodil ženskam za hrbtom in jim buljil v zadnjico, počakam, da izgine za ovinkom prvega nadstropja in počasi stopim za njo. Čez nekaj trenutkov na hodniku zaropota, z zamolklim zvokom se razbije steklenica ali kozarec z vloženo zelenjavo, po stopnicah začne odskakovati pločevinka, mimo mene navzdol med ograjo zaprši oblak moke, skozi njega padajo razvlečene kaplje olja in srebrnkasta trupla vloženi slanikov, ki so nenadoma v svobodnem poletu med ograjo stopnišča videti kot živi. Hodim naprej, kmalu pridem do prizorišča katastrofe, moja ljubka sosedka čepi na stopnicah in v naročje zbira stvari, ena vrečka se ji je tik pred vrhom stopnic strgala, da se je vse razsulo navzdol, drugo je očitno samodejno spustila na tla in vsenaokrog je pravo pisano razdejanje, med razlitimi sadnimi jogurti, razbitimi kozarci z majonezo, vložnimi paprikami, slaniki, steklenico olja in razsuto moko ležijo vatrane palčke za ušesa, kljukice za perilo, različni zavitki iz trgovine in razstavljeni časopis.

Pomagam ji pobrati stvari, ki so ostale cele, odneseva jih do njenega stanovanja, posadi me v kuhinjo, sama pa se na stopnišče vrne pometat ostanke razdejanja.

Ko pride nazaj, pristavi kavo, mi med kramljanjem pove, da ji je ime Zala in me potem povabi v dnevno sobo. Vsepovsod po policah, mizi in usnjeni sedežni garnituri ležijo kupi knjig, na stenah visijo plakati z naslovi evropskih filmov, med njimi izstopa velik starinski letak za italijanski cirkus, omarice so polne kitajskih vaz in vse mogoče indijske šare, v okviru iz bambusa je velika fotografija moje sosede, na kateri se gola objema s svojim moškim, sodeč po scenografiji nekje na Tajskem ali v Indoneziji. Zlepljena sta skupaj v eno samo golo telo, z dvojno stransko ramo, bokom in nogo, polne prsi moje sosede napolnjujejo spodnji del reber suhega moškega, vsaj za glavo je višji od svoje partnerice.

Režiser je, pojasni, ko opazi moj zvedavi pogled, v alternativnem gledališču, pravzaprav eksperimentalnem.

Ni mi sicer nerodno ob pogledu na njuno goloto, vendar ne vem, kaj naj odgovorim. Da me spominjata na Lennona in Joko Ono? Saj me res, samo da je Zala mnogo lepša, bolj ženska, bolj polna, pravi mali baročni cukrček.

Logično, da v alternativnem, pomislim med opazovanjem njune golote, zanimivo, pravim ravnodušno, verjetno veliko prebere, namignem proti knjigam, raztresenim vsenaokrog, in se pri tem ne morem znebiti bizarne predstave, kako njen režiser gol leži zleknjen v usnjenem fotelju, dolge poraščene noge preklada po stekleni mizici, se z eno roko praska pod trebuhom, v drugi pa drži Kafko, Eliota ali Dostojevskega.

Zala se nagne naprej in se nasmehne, kot da premišljuje, ali ima smisel, da mi pove kaj več o sebi in svojem suhljatem režiserju. S prsti si poravna privihane izvezene čipke na rokavu bele srajce, v dekolteju se ji med belino fine mlečnate kože in srajce prikaže rob bordo modrca.

Precej bere, prikima, ampak večina teh knjig je moja, pravi in z roko lagodno zaokroži proti knjigam v prostoru. Pogleda me, navihano, dvoumno se nasmiha, kot da hoče hkrati nadaljevati s smrtno resnim stavkom in nebrzdano šalo.

Lepo, pokimam, lep nasmeh imaš, lepe zobe, sploh si vsa lepa, bi ji rad rekel, ampak za kaj takega je prezgodaj, dopoldne je še in komaj se poznavata.

Doktorat pišem, nadaljuje, Spinoza v postfreudovskih interpretacijah, doda in me gleda, kako se bom odzval. Nekaj otročjega, izzivalnega je v njenem obrazu, nisem prepričan, da se ne norčuje iz mene. Tako urejena in privlačna ženska ne more biti filozofinja, pomislim, če v veselju vsaj približno vlada nek smislen red, je za tako stvar škoda njenih čarov in finega telesa, nobenega pametnega razloga ni, da bi bil suhoparen

teoretični um ovit v tako bujno in zapeljivo telo. Sumim, da se poigrava z mano in mi prikriva, da je v resnici malce šaljiva in lažniva stilistka, kozmetičarka, modna kreatorka ali, dobro, v najboljšem primeru diplomantka turisticke ali arhitektske.

Težka tema, rečem, v času študija sem hotel brati Spinozo. Pozabil sem naslov knjige, vem pa, da sem zdržal največ do desete strani. Ni to bolj za ostarele, zdolgočasene moške po petdesetem ali kake fante, ki se jim je zalomilo v življenju in ljubezni?

Zakaj, vpraša, s počasno kretnjo nekje izmed knjig vzame lak za nohte in ga odpre. Pred obrazom razprostire prste in jih nejevoljno opazuje, našobi se in odkimava, kot da je povsem pozabila name. Iz moje generacije so z doktoratom nadaljevale samo ženske, pravi potem prostodušno in se vsa posveti popravljanju nepopolnih nohtov, s čopičkom nanje uživaško nanaša bordo rdečo barvo, ki se popolnoma ujema z njenim nedrčkom, in tako si lahko le predstavljam, in tudi si, najbrž enako s hlačkami.

Zdi se mi, da je bolje, da počasi odidem, izmenjava si še nekaj stavkov, potem se na hitro poslovim in se spustim dve nadstropji navzdol do svojega stanovanja. Za mano prihaja utrujenost neprespane noči, mraz jutranjega sprehoda se mi iz stopal seli navzgor do kolen in naprej v ledvice, nenehno me tišči na stranišče. Lunatično se potikam po stanovanju, nekako mi ni, da bi šel spat, zadnja noč in začetek dneva sta bila po dolgem času zanimiva, prav mi je, da vse skupaj traja naprej, stol pomaknem k oknu in v roke vzamem akustično kitaro, preigram lestvice in skladbe, ki jih imam na sporedu popoldne v glasbeni šoli. Pogledam na uro, bliža se deseti, brez misli, potopljen v mehanično brezčasno ponavljanje s prsti udarjam po strunah, nenadoma me iz jasnega popade smeh, ko se spomnim Ulinih besed, naj ji že vendar poiščem novo mamo.